

Naročnina listu: --
 Celo leto . . . K 10.—
 Pol leta . . . . . 5.—
 Četrť leta 2:50
 Mesečno . . . . . 1.—
 Zunaj Avstrije: ---
 Celo leto . . . . . 15.—
 Posamezne številke
 -- 10 vinarjev. --

STRAŽA

Inserati ali oznanila
 se računajo po 12 vinarov
 od 6 redne petivrstice; pri
 večkratnih oznanilih velja
 --- popust. ---
 „Straža“ izhaja v pon-
 deljek in petek popoldne.
 Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo: Maribor
 Koroška ulica. 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
 vsak dan od 11.—12. ure popoldne.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 30. sept. 1917.

Italijansko bojišče.

Južni del gorske planote Bajnsica—Sv. Duh in gora Sv. Gabrijela so bili tudi včeraj zopet pozorišče srditih bojev. Italijani niso nikjer prodrli.

Vshodno in albansko bojišče.

Položaj nespremenjen.

Iz nemškega poročila.

Berolin, 30. sept. 1917.

Francosko bojišče.

Vsled meglenega vremena pri vseh armadah tega bojišča slabejše bojno delovanje kot prejšnje dni.

Macedonsko bojišče.

Ned jezeri Ohrida in Prespa živahnejši ogenj.

Cadorna se posvetuje.

General Cadorna se udeležuje večdnevni ministrijskih posvetovanj v Rimu. Gre se za 12. ofenzivo. Večina ministrijskega zahteva od Cadorne, da mora tokrat zasesti Trst, naj stane kar hoče.

Važni dogodek prihodnjih dni?

Bolgarski ministrijski predsednik Radoslavov je izjavil nekemu berolinskemu časnikarju, da imamo pričakovati za prihodnje dni važnega dogodka. Na časnikarjevo vprašanje, kakšen bi bil ta važen dogodek, je rekel Radoslavov: »To je sedaj še tajnost. Imejte potrpljenje, saj ni več daleč do njega.«

Delo naših letaleev.

Dunaj, 30. sept. 1917.

Avstrijski letalci so v treh dneh uničili dve laški zrakoplovni postaji (v mestu Jesi in Ferrari) in uničili dve veliki italijanski zračni ladji.

Pomorska bitka ob flandrijski obali.

Dne 28. septembra zjutraj je trčil oddelek nemških P-čolnov ob flandrijski obali na večje število sovražnih torpednih rušilcev. V tej bitki je bil uničen eden sovražni rušilec, a nemški P-čolni so se vrnili nepoškodovani.

Ruska mornarica zahteva miru?

Iz Stockholma poročajo, da ruska vzhodna mornarica zahteva, naj se vlada takoj izjavi za premirje na vseh frontah in za pričetek mirovnihih pogajanj. Med časniki in moštvo črnomorskega brodovlja je razmerje zelo napeto. V listu »Ruskoje Slovo« navaja general Aleksijev vzroke svojega odstopa. General pravi, da je položaj ruske armade popolnoma razdrapan. Razmere v armadi so baje strašne. Red in pokorščina sta popolnoma izginili.

Španska mirovna nota.

Španska vlada baje pripravlja mirovno noto vojskujočim se državam. Noto pa bo španska vlada poslala še le tedaj, ko bo četverospozrazum objavil svoj odgovor sv. Očetu.

Nemškonacionalna zagrizenost na južni železnici.

Maribor, 29. septembra.

Opetovano se je v zadnjem času pisalo o nestrpnem občevanju nemških železniških uradnikov s slovenskim občinstvom. Za te škandale je odgovorna južna železnica, ki vedoma in namenoma trpi take nedostatke. Zakaj se v takih slučajih takoj ne intervenira pri postajenačelniku? Tudi je na mariborskem glavnem kolodvoru eksponiran organ generalne inšpekcije, g. c. kr. inšpeksijski svetnik Husnik, ki gotovo za take šikane ne bo gluh.

Občinstvo se šikanira od nemških uradnikov, ki so nastavljeni nemškega Volksrata. To gotovo ni slučaj, da so od Spielfelda do kranjske meje po postajah nemški in sicer hudo zagrizeni uradniki v veliki večini napram Slovincem, čeravno so, ne glede na druge nedostatke, že radi neznanja in mržnje slovenskega jezika manjvredni; dočim je na stranskih progah na Srednjem in Gornjem Štajerskem vse polno dobro kvalificiranih Slovincov, ki so bili prestavljeni tje samo za to, ker so Slovenci. Zakaj se teh ljudi ne pusti med domače ljudstvo in take nemškonacionalne peteline, ki se brigajo bolj za nemškonacionalno politiko kakor za službo, ne postavi tje, kjer se jim ne bo treba ukvarjati s slovenskim ljudstvom? Tudi bi sčasoma bilo umestno, seznaniti javnost s pobesnelostjo nemških železničarjev napram slovenskemu železničarskemu osebju in občinstvu v letu 1914. Tedaj bo javnost strmela nad peklonsko zlobnostjo teh kulturonosev, ki so smatrali takrat za ugoden trenutek, iztrebiti Slovence iz zemeljskega površja.

Dostavek uredništva: Budevolje bo sprejelo uredništvo „Straže“ pritožbe o postopanju nemških zagrizencev na železnici. Prosimo podatkov.

Državni zbor.

Debata prigodom prvega čitanja proračunskega provizorija je bila v petek dne 28. pr. m. končana. Od jugoslovanskega kluba sta govorila dr. Laginja in dr. Lovro Pogačnik. V svojih govorih sta dala izraza opozicionalnemu stališču kluba, ker narodnopolitični program sedanje vlade noče priznati jugoslovanskih želj in ker je gospodarski in politični sistem vseh vladnih organov na jugu za Nemce in Lahe in proti Jugoslovanom. Proračunski provizorij se je izročil proračunskemu odseku.

Seja, dne 28. sept. 1917.

Nemec Schreiter je polemiziral s Čehi, češki agrarec Sedlak pa z ministrijskim predsednikom. Čehi in drugi samozavestni narodi ne bodo pustili več, da bi jim Nemci in Madžari gospodovali. Za poslancem Hartl (Nationalverband) je govoril češki radikalec Kalina. Čehi niso nasprotniki nemškega naroda kot takega in ne marajo nikogar podjarmiti, a češki narod hoče uživati svobodo. S policijskimi odredbami pa se Čehov ne bo odvrnilo od tega, kar celi svet hoče: svobodo, samostojnost in bratstvo vseh narodov. Čehi se niso nikdar navduševali za vojsko, ker prinaša vojska neizmerno gorja vsem narodom, a Nemci ste hoteli vojsko. Mi smo Vas svarili, a Vi se za to niste zmenili. Češko se pred celim svetom denuncira, a se ne pomisli, da so ravno dežele Češke za Avstrijo izredne važnosti. Motijo se nadalje tisti, ki mislijo, da se bo dalo avstrijske narode potlačiti z raznimi vojno-nadzo-

rovalnimi uradi, s policijskimi odredbami, ali pa s poslanci Hummer, Teufel in Wolf. Nato so govorili poslanci Wagner (kršč. soc.), Domes (soc. dem.), Degasperi (Italijan), Hofer (Nationalverband) in Grim (kršč. soc.)

Besedo je dobil nato Slovenec dr. Lovro Pogačnik, ki je izvajal: Govorim v zgodovinskem času, ko gre za biti ali nebíti naroda ki je pokazal, da ni bolj hrabrega in nadarjenega naroda, kot je hrvatsko-srbsko-slovenski narod. V naši državi tudi ni naroda, ki bi toliko trpel, ki bi bil tako razcepljen na razne kronovine in ki bi imel toliko sevražnikov. Govornik se pritožuje o zapostavljanju Jugoslovanov glede šole, justice in uprave. Z ozirrom na vladno izjavo se je izrekel proti razdelitvi v okrožja; kajti blagor ljudstva ni v razkosanju ampak v ujedinjenju. Mi se moramo združiti v zvezo prostih, demokratično vladajočih narodov pod habsbuškim žezlom. V tem se razlikuje naš program od programa ministrijskega predsednika in vsled tega bomo glasovali proti proračunu. Govornik je opisoval izredno slab gospodarski položaj v Istri, Dalmaciji, Bosni in Hercegovini. Glede mirovnihih ciljev je z obžalovanjem izjavil, da so v tej zbornici še vedno gospodje, ki mešajo svoje mirovne zahteve še vedno z osvojevalnimi načrti. Mir bi moral nastati na podlagi miru svobode, enakosti in bratstva vseh narodov. Govornik se zahvaljuje cesarju, ki se je prvi izmed kronanihi glav izjavil za mir. (Ploskanje in pritrjevanje.)

Predsednik naznanja, da je cesar Karel vzel izraz udanosti, ki mu ga je poslala zbornica dne 25. sept., s hvaležnostjo na znanje.

Prihodnja seja v torek, dne 2. oktobra.

Nemški poraz.

V proračunskem odseku se je dne 27. t. m. glasovalo o poročilu kontrolne komisije za državne dolgove. Nemški poslanec Krafft je predlagal, naj se sprejme poročilo komisije na znanje. Poslanec Seitz je predlagal, naj se sprejme poročilo z obžalovanjem na znanje, ker je komisija protipostavno dovolila dolgove, ki niso bili sklenjeni ustavnim potom. Olajševalno pa se prizna, da so nekateri člani kontrolne komisije bili moralno prisiljeni tako glasovati, ker se jim je v slučaju odklonitve vsled neomejenega absolutizma Stürgkhove vlade bilo bati preganjanja.

Predlog poslanca Seitzja je bil sprejet z veliko večino, zanj so glasovale vse nenemške stranke in nemški socijalni demokratje.

Predlogi in interpelacije slovenskih poslancev.

Poslanci Roškari, Pišek in tovariši so v državnem zboru vložili dne 26. sept. obširno utemeljen predlog, s katerim se c. kr. vladi naroča:

1. Vse rekvizicije, katerekoli vrste pridelkov se naj v bodoče vršijo le na urejeni in postavno pravični podlagi.

2. Kmetsko ljudstvo se naj varuje pred vsako nasilnostjo oblastvenih in rekvizicijskih organov. Pridelovalcem se naj določi zadostna množina živil, katero se jim mora tudi zajamčiti.

3. Vlada naj odredi, da se od vseh katerihkoli pridelkov in živil, bodisi za ljudi ali živino, najprej pokrije vse potrebe v občini in okrajih; ter se zahteva za oddajo edino-le preostanek.

Poslanec dr. Karl Verstovšek je vložil dne 26. sept. obširno interpelacijo na justičnega ministra radi sodnijskih razmer na Slovenskem. Interpelacija zahteva odločno od vlade, da nastavlja na slovenskem ozemlju le slovenske pravdnike. — Isti poslanec interpelira v dveh interpelacijah ju-

stičnega ministra radi konfiskacije »Straže« po državnem pravdniku v Mariboru.

V seji dne 28. septembra je zahteval poslanec Verstovšek, naj vlada odpokliče iz slovenskega dela Štajerske vse begunce nemške narodnosti, katere je tu naselila v svrhu germanizacije naših krajev.

Nemški državni kancelar govori.

V glavnem odseku nemškega državnega zbora je imel nemški kancelar dne 28. septembra sledeči govor:

„Globoko obžalujem trpljenje, povzročeno nevtalceom vsled gospodarske vojske četverosporazumovih držav. Mi smo pripravljeni, jim pomagati glede preskrbe za živili in z drugimi potrebščinami. Gospodarske in finančne težkoče Francije naglo naraščajo; še večje in težavnejše pa postajajo gospodarske stiske in vsled tega povzročene notranjepolitične razmere v Italiji. V Angliji učinkuje sigurno in neizprosno boj naših P-čolnov. Le upanje, ki pa bo varalo, da utegne priti v Nemčiji do notranjih razdorov, še sedaj mami vodilne angleške državničke, da se še oklepajo vojnih ciljev, ki so popolnoma nezdružljivi s političnimi in gospodarskimi življenjskimi potrebami Nemčije. V Združenih državah Severne Amerike skuša vlada z vsemi sredstvi vzdrževati vojno navdušenje. Napovedana vojaška pomoč Amerike četverosporazumovim državam nas ne more spraviti iz ravnotežja. V Rusiji vlada težka gospodarska kriza, kjer zlasti sredstva za prevažanje niso kos svoji nalogi.

Z odobravanjem so sprejele naše zaveznice in prijateljice odgovor Nemčije na papeževo noto. Ta odgovor je večino naših sovražnikov spravil v očitno zadrego. Teško bi bilo umljivo, kako bi mogel kak poznavalec mednarodnega položaja kedaj misliti, da bi mi mogli podati v tako važnih vprašanjih, ki so nerazdružljivo spojena s celo vrsto drugih vprašanj, kako izjavo v naš kvar. Za sedaj moram odklanjati, da bi natančneje označil naše vojne cilje. Wilsonov poizkus, napraviti razdor med nemškim ljudstvom in vlado, je ponesrečen in nas bo storil še trdneje.“

Nemški državni tajnik o zasedenem ozemlju.

Za državnim kancelarjem je govoril državni tajnik pl. Kühlmann, ki je med drugim rekel sledeče: Naši sovražniki so sedaj na vrsti, da pokažejo, ali jih preveva isti duh kakor sv. Očeta, nas in naše zaveznike. V bližnjih tednih bo padla v tem velikem vprašanju odločitev. Ničeh ne more poraziti e-notne Nemčije. Glede ozemlja, ki ga je Nemčija zasedla in o katerem zahtevajo naši sovražniki, da bi ga morala poprej izprazniti, sicer bi ne moglo biti nobenega govora o pričetku mirovnih pogajanj, izjavljam: Nemčija si je za morebitna mirovna pogajanja pridržala prosto roko. V zasedenem ozemlju pa ima v rokah dragoceno zastavilo za veliko dobo, ko se bo sklepal mir in tega zastavila v obliki zasedenega ozemlja, torej tudi Belgije, že vnaprej Nemčija ne more in tudi ne mara dati iz rok.

Protestantovski pastori za nadaljevanje vojske.

V Arternu v Turingiji se je vršilo v pretekli ponedeljek zborovanje protestantskih pastorej, na katerem so sprejeli sledečo resolucijo, ki pomeni vrhunec hujskanja proti miru: »Od papeževega koraka za mirovno posredovanje, ker izhaja iz krivičnih in napačnih pridržkov in nagibov, ne moremo pričakovati, da bi nas privedel korak bliže do miru. Samo nemški meč nam more z božjo pomočjo priboriti mir, ki bi odgovarjal groznim žrtvam te vojske. Papež je sedaj razprostrl svoje nežne duhovniške roke, da bi skoval mir, v katerem bi ne bilo nobenih zmagovalcev in nobenih premaganih. Mi pa hočemo imeti dober nemški mir od Boga, ne pa mednarodnega miru od papeža.«

Protinemska gibanje v Južni Ameriki.

V mestu Buenos Aires se je dne 27. septembra vršilo veliko zborovanje, katerega se je udeležilo 20.000 oseb. Zborovalci so zahtevali, naj Argentinja v družbi z drugimi južnoameriškimi državami takoj prekine zveze z Nemčijo.

V državah Uruguay in Paraguay se vrši velika agitacija proti Nemčiji. Sklicana sta kongresa obeh

držav, da se napove Nemčiji vojska. Ljudstvo zažiga in razbija hiše, ki so last Nemcev.

Kornilov v ječi.

Petrogradska agentura poroča dne 26. sept.: Kornilova in druge generale in častnike, ki so se bili udeležili upora, so minulo noč s posebnim dvornim vlakom prepeljali v Pihov, gubernija Mohilev, kjer ostanejo do glavne razprave zaprti.

Na bojiščih.

Na italijanskem bojišču in sicer na južnem delu Bajnske planote in v ozemlju gore Sv. Gabrijela je začela Cadornova armada dne 29. septembra zopet silovito napadati, a ni prodrla nikjer naprej. Menda je to pričetek 12. ofensive.

Na francoskem bojišču so boji nekoliko ponehali.

Na vseh ostalih bojiščih položaj nespremenjen.

Politične vesti.

Slovenska duhovščina tržaške škofije za jugoslovansko deklaracijo. Na sestanku slovenske duhovščine v Trstu dne 20. septembra 1917 je bila soglasno sprejeta sledeča izjava: Slovenska duhovščina tržaško-koprske škofije, zbrana na sestanku v Trstu dne 20. septembra 1917 z navdušenjem pozdravlja deklaracijo »Jugoslovanskega kluba« na Dunaju z dne 30. maja t. l., katera čimpreje izvedena naj prinese našemu narodu svobodno in samostojno jugoslovansko državo pod habsburškim žezlom, — ter izjavo, izdano dne 15. septembra 1917 v Ljubljani, podpisano od zastopnikov cerkve ter slovenskih političnih strank na Kranjskem, — ter mirovno noto sv. Očeta Benedikta XV. — ter se jim s celim srcem in v polnem obsegu pridružuje.

Hrvatska duhovščina za združitev Jugoslovancev. Hrvatska duhovščina dekanije Požega v Slavoniji je sprejela jugoslovansko deklaracijo, ki so jo podpisali vsi navzoči duhovniki.

Jugoslovansko napredno učiteljstvo za jugoslovansko deklaracijo. Upravni odbor »Zaveze avstr. jugoslovanskega učiteljstva« je dne 10. septembra sklenil poslati Jugoslovanskemu klubu manifest, naslovljen slovenskemu narodu. Iz manifesta posnamemo: Zahtevamo samostojno učiteljstvo in samostojno narodno šolstvo, moralno in materijalno stoječ na trdnih temeljih samoodločevanja zedinjenega jugoslovanskega naroda, osvobojeno od vsakega tujega gospodstva. Danes se naša prva beseda ne more glasiti drugače, nego tako-le: V »Zavezi jugoslovanskega učiteljstva« združeno učiteljstvo se brezpogojno in navdušeno pridružuje deklaraciji Jugoslovanskega kluba. kakor jo je priobčil državnemu zboru dne 30. maja 1917.

Proti jugoslovanski državni ideji. V Zagrebu bo baje v najkrajšem času začel izhajati nov velik dnevnik, ki bo v političnem oziru zastopal unionistično (madžarsko) stališče v smislu politike hrvatsko-srbske koalicije, v gospodarskem oziru bo zastopal agrarske tendence. Urednika lista, za katerega se je nabral (!?) fond enega milijona kron, bo poslanca dr. Vilder in Svetozar Pibičević. — Iz Sarajeva pa poročajo: Hrvatski rodoljubi, ki so nezadovoljni z »jugoslovanskimi zmotami« »Hrvatskega Dnevnika«, nameravajo ustanoviti nov list, ki bo zastopal »čisto hrvatske interese«. Kakor so pa izvedele zagrebške »Novine«, so omenjeni hrvatski rodoljubi — bosanska vlada, ki hoče imeti glasilo, katero bi propagiralo avtonomijo Bosne in Hercegovine. Kot vladina eksponenta se ukvarjata z ustanovitvijo novega lista znani Šerif Arnautović in neki odpuščeni urednik »Hrv. Dnevnika«. — Za oba nova »hrvatska« lista, bo izdala vlada velike svote, da ima tako orožje proti agitaciji ujedinjenja Hrvatov, Srbov in Slovencev.

Die nationale Abgrenzung im Süden. (Narodne meje na jugu.) Pri Hartmannu v Zagrebu je izšla brošurica z omenjenim naslovom. Stané brez poštnine 1.20 K. Pisatelj (neimenovan) se bavi z vprašanjem, po katerih načelih se naj omejijo narodi na jugu in pride do sklepa, da se da to doseči le potom

ustanovitve jugoslovanske države pod Habsburžani. Knjiga je dragocen prinos k sedanjim našim političnim ciljem.

Nemški socialista o jugoslovanskem vprašanju. V »Sozialistische Monatshefte« piše Ludwig Quessel o jugoslovanski deklaraciji: »Jugoslovanska plemena Avstrije in Ogrske kličejo po vstanovitvi narodne države. V nasprotju s Čehi in Slovaki Jugoslovani ne izražajo želje, da se naj pretvori avstro-ogrsko realna unija v narodno razčlenjeno zavezno državo, zastopajo marveč princip trializma (?). K Avstriji in Ogrski naj stopi kot tretja enakopravna država novo jugoslovansko državno telo iz ozemelj Istrije, Kranjske, Hrvatske, Slavonije, Dalmacije, Bosne in Hercegovine (in jugoslovanska Štajerska, Koroška, Goriška in Ogrska?) Po številu prebivalstva bi obsegalo to državno telo, ki bi se naj stvorilo iz avstrijskega ozemlja, 5.5 milijonov Hrvatov in Srbov ter 1.3 milijonov Slovencev, ki teritorialno precej ločeno stanujejo od drugih narodov avstro-ogrsko monarhije. Posebnost vseh političnih problemov v Avstro-Ogrski, da so vsa notranja politična vprašanja tudi vnanje-politična, se nam očitno javlja v državno-pravnem zavarovanju Jugoslovancev. Kajti takšni habsburški Veliki Srbiji z okoli 7 milijonov prebivalcev, v velikosti južne Nemčije in kraljestva Saškega, po kateri stremi Jugoslovanski klub, bi stala nasproti na Balkanu Mala Srbija v velikosti Bavarske z okoli 4 milijonov prebivalcev. Da bi pa zamogle trajno obstajati druga poleg druge dve samostojni srbski državi, ki bi združene mogle nastopati kot velevlast za južnoevropske razmere, je pač komaj verjetno spričo močnega vsesrbskega gibanja, ki po vojni gotovo ne preneha. Brezdvomno si je bil Jugoslovanski klub svest v trenutku, ko je formuliral svoj delovni program, da njegovo državno-pravno zavarovanje ni samo notranjepolitična deklaracija, ampak da je tudi vojni dokument, ki ga hoče najbrž uveljaviti pri mirovnih pogajanjih.«

Večina proti proračunu. V državnem zboru je položaj, kakor se poroča graškim listom, popolnoma nejasen. Večina zbornice je proti proračunu. Za proračun bodo baje glasovali samo: Nationalverband, kršč. socialci, konservativni Poljaki, par Italijanov in bukovinski Rusini. Seidler je optimist in se pridno pogaja s Poljaki.

Nezaupnica kontrolni komisiji državnih dolgov. Veliko pozornost je vzbudilo v državnem zboru, ko je proračunski odsek dne 27. septembra, kakor smo že kratko poročali, sprejel s 26 proti 14 glasovom naslednji predlog socialnega demokrata Seitza: »Poslanska zbornica jemlje samo z obžalovanjem na znanje poročilo komisije za kontrolo državnih dolgov in obsoja postopanje poslancev, ki so od leta 1914 člani te komisije, ker so ope-tovano sopodpisali neustavno najeto posojilo, o katerem sami priznavajo, da ima le formalne znake visečega dolga, v resnici pa pomeni trajno obremenjenje državnega zaklada. Poslanska zbornica obsoja tudi, da si je komisija dala vzeti neodvisnost kontrole s tem, da je bila brez nje določena oblika posojila in rok povračila. Če je tudi priznati, da so se nekateri člani spričo brezmejno absolutističnega gospodstva ere Stürgkh opravičeno balj osebnega preganjanja, če bi bili vestno izpolnili svojo dolžnost, pa drugim ni priznati te olajševalne okolščine, ki v nobenem slučaju ni opravičilo.« — Če bo plenum zbornice sprejel to resolucijo, nameravajo člani kontrolne komisije odložiti svoje mandate. Večina proračunskega odseka stoji na stališču, da bi poslanci-člani komisije ne smeli sopodpisati državnih zadolžnic. Gre se za demonstracijo proti absolutizmu. Nemci se hudujejo nad vlado, ker zastopniki vlade v proračunskem odseku niso nastopili proti Seitzovemu predlogu.

Razmerje posameznih skupin v državnem zboru je sledeče: Zbornica šteje danes 475 poslancev, 41 mandatov je nezasedenih. Slovenske stranke imajo 236 zastopnikov, nemške pa 215; ostali poslanci so Italijani in Romuni. Najštevilnejša slovenska skupina v parlamentu je Český Svaz, ki šteje (vštevši ukrajinskega hospitanta Čajkovskega) 95 članov, Poljski klub ima 79 članov, 4 poljski poslanci (skupina Stapinski) so izven kluba, v Jugoslovanskem klubu je združenih sedaj 32 poslancev (eden dr. Trešič, je izstopil), 4 mandati so nezasedeni; Ukrajinska sveza šteje 29 članov. Najštevilnejši nemški klub je Nationalverband s 96 poslanci, krščansko socialna sveza šteje 67 članov, nemški socialnodemokratski klub 40 ter 2 italijan-

ska hospitant (Oliva in Pittoni), združenje dunajskih svobodomiselnih poslancev 7, vsenemci so 3. Italijanov je 14, Romunov 5. Trdno se more zanašati Seidler le na nemški Nationalverband (96), na krščanske socialce (67), na italijansko skupino Faidutti-Bugatto (2-3) ter v sili na nemške socialne demokrate (40). Njegova zanesljiva številka je 165 (96+67+2). Vse drugo je negotovo in odvisno od srečnih slučajev.

Državnopravni klub v češki zvezi. Manjše češke poslanske skupine v državnem zboru: mladočehi, narodni socialisti, državnopravna skupina in skupina poslanca Stranskega so se združile v posebno zvezo v okviru Češke Zveze. Program te posebne zveze povdarja zlasti energično zastopanje državnopravnega položaja. Za načelnika je bil izvoljen poslanec Klofač, za namestnika poslanca dr. Körner in Stransky. Ta skupina je poleg agrarcev najmočnejša v Češkem klubu.

Gospodsk zbornica je pričela zborovati v sredo, dne 26. sept. Ministrski predsednik je podal vladno izjavo kakor v poslanski zbornici. — Desnica gosposke zbornice je izvolila kneza Friderika Lobkoviča za načelnika.

Nationalverband za nadaljevanje vojske. Posl. Pantz je predlagal, naj se Nationalverband izreče za mir brez aneksij in brez odškodnin. Proti temu predlogu so razni poslanci kar najostreje nastopili in ga je načelstvo tudi odklonilo, tako da sploh ne pride na posvetovanje v klubu. Nekaj dni po cesarjevi mirovni noti pa sklene Nationalverband kaj takega. S tem je Nationalverband pokazal, da hoče, naj se vojna nadaljuje in naj se vresničijo temni aneksijski načrti.

Hrvatski sabor je pričel zborovati dne 25. septembra. Predsednik naznani, da je saborska deputacija izročila kralju adresu. Starčevićanec dr. Pavelić kritikuje adresu, ki ima samo namen, da uniči slogo med Hrvati, Srbi in Slovenci. Po govoru poslanca Radića, je predsednik v odgovoru Paveliću rekel, da se jugoslovansko vprašanje ne more rešiti pred koncem vojske. Dne 27. t. m. se je razpravljalo o nujnem predlogu poslanca Radića o volilni reformi. Radić je rabil ob tej priliki take izraze, da so ga izključili od 30 sej. Opozicija je proti temu nasilju burno protestirala. — Sabor je bil dne 29. septembra, ko je končal ves predloženi delovni program, odgoden na nedoločen čas.

Amnestija na Hrvatskem. »Hrv. Riječ« javlja: Kakor smo izvedeli, je kralj pomilostil eno kategorijo političnih obsojencev. Podrobnosti se bodo razglasile službenim putem.

Volitve na Švedskem. Te dni so se vršile na Švedskem državnozbornske volitve, pri katerih je bilo izvoljenih 98 socialistov, 62 svobodomislecev, 50 konservativcev in nekaj pristašev drugih strank. Zmagala je torej struja ententi prijaznih poslancev.

Tedenske novice.

Sedemnajsta vojna pobožnost v Mariboru. Na včerajšnjo Da pacem-nedeljo, 30. septembra, je Maribor zopet videl veličastno prireditev. Po odredbi in pod vodstvom prevzv. gospoda knezoškofa se je vršila sedemnajsta vojna pobožnost. Ob treh popoldne so bile v stolnici litanije presv. Srca Jezusovega z dvema blagoslovoma. Na to se je razvila mogočna spokorna in prosivna procesija — število pobožnih udeležencev iz vseh stanov se more ceniti do 5000 — skozi stolno ulico, čez glavni trg, skozi Nagyjevo in sodno ulico in po Tegetthoffovi cesti v baziliko Matere milosti. Na glavnem trgu je procesija obkročila ondodni Marijin kip in tukaj so mil. Nadpastir z duhovščino odmolili starčastito preginljivo molitev »Češčena bodi veličastna kraljica miru«. Spotoma so se molile litanije imena Jezusovega in litanije vseh svetnikov, v baziliki pa so bile še lavretanske litanije z zakramentalnima blagoslovoma. Najznamenitejši del slovesnosti je bila v srce segajoča petčetrturna vojna pridiga prevzv. gospoda knezoškofa, ki so v sladko tolažbo vsem vsled vojske hudo trpečim na svetopisemskih vzgledih pokazali, kakó zvesto angelji božji ne le posamezne vernike, marveč zlasti naše ljube vojščake varujejo in branijo pri njihovih bojih v zračnih višinah, na zemlji v strelskih jarkih, na morju in pod morjem. Posebej se stojijo ob strani pogrešanim, vjetim, ranjenim in padlim junakom. Izredna ganjenost zbranih množic je

pričala o močnem vplivu oznanjevanje besede božje na dovzetna, tolažbe in izpobude tako zelo potrebna srca. Z molitvijo za mir, z nadpastirskim blagoslovom in s cesarsko pesmijo je bila sklenjena pač nepozabna vojna pobožnost, katere udeleženci so prejeli od prevzv. gospoda knezoškofa podeljeni odpustek 50 dni. Dal mili Bog, da bi po njej prišli tem bliže miru, po katerem vsi hrepenimo!

Splošna vojna in mirovna pobožnost v Lavantinski škofiji. Znana so prizadevanja sv. Očeta papeža Benedikta XV. za mir. Zlasti sta pomenljiva njihovo mirovno pismo poglavarjem vojskujočih se narodov z dne 1. avgusta 1917 in dotični odgovor našega miroljubnega cesarja Karola I. Naša dolžnost je, da svetega Očeta in svojega deželnega očeta podpiramo v njihovih naporih za pravičen, časten in stalen mir. V ta namen je s prelepim nadpastirskim listom v cerkvenim zaukazniku, razposlanem preteklo soboto, zapovedana splošna vojna in mirovna pobožnost, ki se naj vrši po vsej Lavantinski škofiji prihodnjo rožnovensko nedeljo, dne 7. oktobra 1917. V obče naj obstoji iz litanij z blagoslovom, iz procesije vsaj v obsegu procesije na Telovo, iz molitve za mir s sklepnim blagoslovom in s cesarsko pesmijo. Natančnejši spored je prepuščen oč. dušnim pastirjem. — Pomnožene molitve naj ganejo ljubega Boga, da usliši naše vroče prošnje za vrnitev mirnih časov!

Duhovniška vest. Za provizorja pri Sv. Barbari v Slov. goricah je imenovan č. g. Štefan Belšak, provizor v Slivnici pri Mariboru.

Imenovanje. Za profesorja veronauka na c. kr. realki v Mariboru je imenovan c. kr. vojni kurat Ivan Bogovič. Imenovani je bil pred vojsko korni vikar mariborske stolnice in katehet na mariborskih mestnih šolah. Sedaj je vojni kurat pri južnoštajerskih mladostrelcih, ki so se pri zadnji soški ofenzivi posebno odlikovali, ter je dobil kot vojno odlikovanje duhovni zaslužni križec II. razreda na belo-rdečem traku.

60-letnica skladatelja Parme. Naš skladatelj Parma bo v kratkem slavil svoj 60. rojstni dan. Tem povodom vprižori gledališče v Zagrebu novo opereto, katero je spisal A. Grund, vglasbil pa Parma.

Vrl narodnjak umrl. Iz Lembaha pri Mariboru se nam piše: Dne 29. septembra je umrl tukaj g. Anton Črnko, občinski svetovalec, ubožničar in namestnik načelnika krajnega šolskega sveta. Bil je vzoren katoličan in narodnjak. Pri vseh volitvah in drugih važnih zadevah je stal trdno na katoliško-slovenski strani. Slava njegovemu spominu! Pogreb se je vršil v pondeljek, dne 1. oktobra dopoldne.

Za nadučitelja v Št. Petru v Savinjski dolini je imenovan nadučitelj v Št. Juriju ob Taboru, Robert Senica.

Iz poštne službe. Poštna aspirantinja Ana Kunej je imenovana za poštno oficijantinjo pri Sv. Lenartu v Slov. gor.

Nove poštne znamke. Poštna uprava naznanja, da so poštne znamke, ki so bile izdane jeseni lanskega leta in sicer po 15, 20, 25 in 30 v terdopisnice in zalepke, na katerih se nahaja slika rajnega cesarja, veljavne samo do 31. oktobra 1917. Izmenjati se jih bo moglo samo v mesecu novembru, pozneje ne več.

Po smrti pomiloščen. »Lidove Noviny« poročajo: Domobrnsko divizijsko sodišče v Krakovu je obvestilo te dni člane družine bivšega urednika nacionalno socialnega lista »Straž« Josipa Kotka, da je Kotek vsled amnestijskega odloka z dne 2. julija t. l. pomiloščen. Kotek je bil obsojen 23. decembra 1914 zaradi veleizdaje na smrt na vešalih, milostnim potom so izpremenili to kazen v toliko, da ga niso obesili, ampak ustrelili. In sedaj ko je mrtev, so ga pomilostili.

Slovenske napise na železniške postaje! Na glavni progji južne železnice med Spielfeldom in kranjsko mejo ni niti na eni postaji slovenskega napisa, dasiravno so vsi kraji izključno ali po ogromni večini slovenski. Sprevodniki tudi imen teh krajev ne izklicujejo v slovenskem jeziku. Tujec, ki se vozi po teh krajih, je mnenja, da se vozi po stari tevtonski deželi. Naša zahteva je, da se odslej napravijo od Spielfelda naprej na vseh železniških postajah Slovenskega Štajerja dvojezični napisi in da se imena postaj izklicujejo tudi v slovenskem jeziku, a ne samo v jeziku privandranjih tujcev. Zahtevamo za vse postaje na slovenski zemlji slovenskih uradnikov, tujce pa se naj prestavi v nemške kraje.

Železnica Konjice—Poljčane. Po dolgem času sem se zopet vozil po konjiški železnici in strmel

sem, kako je izginil, na popolnoma slovenski zemlji — slovenski značaj te proge. Samonemški napisi — sprevodniki, ki ne zna besedice slovenski, izklicovanje postaj samo nemško — na postajah samih nemškonacionalno osobe — ki noče govoriti slovensko, čeravno tolče nemščino, da se človeku želoдец obrača (Loče!). Ali ni to krivica, da se par konjiškim in loškim nemškutarjem na ljubo — ki znajo dobro slovenski — vsiljuje nemščina domačemu ljudstvu vsepovsod in se mu že doma otežkoči kolikor mogoče vožnja. Deželni železniški svet je odgovoren za te skandalozne razmere in seveda, ker ima namen germanizirati. Čudimo se le, da konjiški Slovenci ta izzivanja gledajo tako mirnodušno. Saj se menda ne bi gg. nemškutarjem zamerili in kršili Burgfrieden!

Podpore družinam Amerikancev. Jugoslovanski klub je na predloge posl. dr. Verstovška, dr. Pogačnika in Hladnika z vso vnemo opozarjal vlado na bedo družin Amerikancev. Posl. dr. Verstovšek in Hladnik sta stavila tudi primerni predlog. Minister za notranje zadeve je javil jugoslovanskemu klubu da je izdal v zmyslu zakona z dne 17. avgusta t. l. izvršilno naredbo, po kateri se okrajnim glavarstvom naroča, da družinam onih avstrijskih državljanov, ki so v Ameriki in se vsled vojne ne morejo vrniti in so v dejanski potrebi in revščini, dovoli enako podporo kakor družinam vpoklicanih. Opozarjamo te družine, da se potom občin obrnejo na c. kr. glavarstva s prošnjami za podpore.

Prošnja. Kdor ima kogar poznanega med našimi vojnimi vjetniki v Forte S. Felice pri Veroni na Italijanskem, naj blagovoli sporočiti njegov naslov: Ani Erjavec na Grlavi, pošta Križevci na Štajerskem, da ta morebiti po tem svetniku izve za usodo svojega moža.

Vpoklici najmlajših letnikov. Pregledovanje najmlajših črnovojniških letnikov je končano. Kakor čitamo v hrvatskih listih, bodo v ogrski polovici ti letniki vpoklicani najbrže dne 15. okt.

Supilo umrl. Znani koalicijski, bivši poslanec hrvatskega sabora, Franc Supilo, je umrl v Londonu. Supilo je še pred vojsko zbežal v tujino, kjer je agitiral za jugoslovansko idejo v protiavstrijskem smislu. Bil je proti ujedinenju Jugoslovancev v smislu naše deklaracije. Italijani so ga šteli med svoje prijatelje, ker je deloval za bratstvo z Lahi.

103 let stari duhovnik umrl. V Budimpešti je dne 27. septembra umrl starosta ogrskih duhovnikov piarist Ivan Matišek, star 103 leta.

Davek na dedščine. Finančni minister bo državnemu zboru predložil celo vrsto novih davčnih načrtov, med njimi tudi davek na dedščine, ki bi baje vrgel državi na leto 200 do 300 milijonov kron.

Osební promet na železnici je zelo omejen. Radi tega svetujemo našim ljudem, da se prej, nego dalje kam odpotujejo, dobro prepričajo, kako kaj vlaki vozijo. Mnogim se zgodi, da se dolgo ne morejo vrniti, ker je ustavljenih mnogo vlakov.

Neznosne razmere pri Južni železnici. Z Dunaja poročajo: Odposlanstvo jugoslovanskega uradništva in poduradništva Južne železnice je došlo v Jugoslovanski klub s prošnjo, izposlovati pomoč proti preganjanju in premeščanju osobja iz političnih ozirov. Izročena spomenica navaja podrobno vsak posamičen slučaj, ki je tudi dokazan. V dolgotrajni konferenci, katere so se od strani kluba udeležili: dr. Korošec, dr. Ravnikar, dr. Benkovič, vitez Pogačnik, dr. Pogačnik in prof. Verstovšek, se je obširno razpravljalo o vseh pritožbah naših železničarjev. Jugoslovanski klub je zagotovil svojo pomoč, da bo posredoval na vseh merodajnih mestih.

Splošno nabiranje perila. C. in kr. vojno ministrstvo, vojnookrbrni urad, nam piše: Za oskrbo naših na bojnem polju se nahajajočih hrabrih boriteljev s potrebnim perilom naj daruje vsako gospodinjstvo in vsak posameznik vse pogrešljivo in nepotrebno na životnem, postelnem, namiznem perilu ild. vsake vrste, najsibo novo ali rabljeno, oprano ali neoprano, belo ali barvano, celo ali strgano; tudi konci in odpadki, platneno ali bombaževinasto blago in kosi so dobrodošli. Istotako tudi tkanine vsake vrste, kot blago, obleke, vezeniše in pletenine, vsakovrstne preje in odpadki. Uvažuje se tudi najmanjši dar. Prišli bodo po te darove učenci dne 16., 17. in 20. oktobra t. l. Po tem roku sprejema zadevne darove: Sammelstelle des Kriegsfürsorgeamtes in Wien, IX., Währingerstrasse 32 (telefon št. 12.367). Poštne pošiljatve do 20 kg z označbo „Altmateriellenspende“ (darilo starega blaga) so poštnine proste. Vsakdo naj podpira to zbirko po močeh v blagor

